

bijlage

Bijlage Voortgang Veilig en Gastvrij betaald voetbal

Bijlage nummer	1
Horend bij	Brief voortgang Veilig en Gastvrij betaald voetbal
Datum	15 januari 2025

Inleiding

In deze bijlage wordt ingegaan op:

1) Het seizoen 2023/2024 in cijfers¹

- Politiecijfers
- Cijfers van het Openbaar Ministerie
- Veiligheidsmonitor van de KNVB

2) Voortgang uitvoering van het versterkingsplan veilig en gastvrij voetbal, volgens de vier hoofdthema's:

- I. Ruimte voor en samenwerking met supporters
 - Project "Scoren met Gastvrijheid"
(toezegging commissiedebat Voetbal en Veiligheid 29 mei 2024 aan het lid Van Nispen inzake de Kamer te informeren over hetgeen de KNVB en de Regiegroep Voetbal en Veiligheid doen aan een gastvrije ontvangst)
 - Project anoniem melden ernstige misstanden
- II. Gezamenlijke aanpak van personen en groepen die zich in en rondom het voetbal misdragen (inclusief de motie-Van der Werf/Michon-Derkzen over clubs in het betaald voetbal verplichten een grotere rol op zich te nemen bij de veiligheid in het stadion (25232, nr. 80);
 - Landelijke Taskforce KNVB
(de motie-Boswijk c.s. over een plan om met meer en slimmere camera's rond stadions relschoppers op de radar te krijgen (25232, nr. 87);
 - Civielrechtelijk schadeverhaal
(toezegging commissiedebat Voetbal en Veiligheid 29 mei 2024 aan het lid Boswijk inzake de Kamer nader te informeren over

¹ <https://www.politie.nl/nieuws/2024/oktober/17/05-voetbalseizoen-2023-2024-wederom-minder-incidenten-en-relatief-meer-zaken-voor-rechter-gebracht.html> en <https://www.knvb.nl/nieuws/themas/veiligheid/69762/opnieuw-minder-incidenten-de-stadions>

- schadeverhaal op daders: wat kan er en wat gebeurt er, zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk)
- Sociaal-preventieve fanprojecten (de motie-Mutluer over een pilot voor sociaal-preventieve fanprojecten naar Duits voorbeeld (25232, nr. 85);
 - Aanpak nieuwe aanwas (toezegging commissiedebat Voetbal en Veiligheid 29 mei 2024 aan het lid Lahlah inzake de Kamer nader te informeren over de aanpak nieuwe aanwas inclusief preventieve maatregelen);
 - Persoonsgerichte aanpak voetbal (de motie-Van Nispen over collectieve straffen zo veel mogelijk beperken en maatregelen voor gastvrij voetbal stimuleren (25232, nr. 81);
 - Digitale Meldplicht (toezegging commissiedebat Voetbal en Veiligheid 29 mei 2024 aan het lid Boswijk inzake de Kamer nader te informeren over de digitale meldplicht en het tijdpad voor de vervolgstappen)
 - Communicatie en voorlichting
 - Landelijk onderzoek vuurwerk in stadions
 - Uitwisseling stewards (de motie-Helder over beveiligers en stewards uitwisselen tussen bedrijven zonder dat er telkens opnieuw toestemming en een pas moet worden aangevraagd (25232, nr. 83) en de motie-Mutluer over een plan voor een flexibele pool stewards die bij alle clubs kunnen worden ingezet (25232, nr. 86);
- III. Inclusiviteit in voetbal bevorderen en discriminatie en racisme tegengaan
- Ons Voetbal Is Van Iedereen II (OVIVI)
 - Voorbeeldgedrag spelers en coaches
 - Strafbaarstelling playbacks (toezegging commissiedebat Voetbal en Veiligheid 29 mei 2024 aan het lid Helder inzake de Kamer nader te informeren over strafbaarstelling van 'playbacks' bij spreekkoren);
- IV. Stevige governance en organisatie rondom voetbal en voetbalwedstrijden
- Monitor en verdiepende gesprekken door Auditteam Voetbal en Veiligheid
 - Weerbare bvo's
 - Governance Europese wedstrijden

3) Overige onderwerpen

- **Halt-gedragsinterventie**
de motie-Mutluer/Boswijk over nagaan welke mogelijkheden er zijn om de Halt-gedragsinterventie voor sport duurzaam voort te zetten (25232, nr. 84). De motie-Van Nispen om de gedragsinterventie onderdeel te maken van de reguliere taken van Halt (25232-82) is aangehouden.
 - **Reactie op de initiatiefnota van het Kamerlid Michon-Derkzen.**
 - **Beleidsreactie op de uitkomsten van het WODC-onderzoek** naar de ervaren effectiviteit en de overdraagbaarheid van instrumenten ter bestrijding van voetbalgerelateerd wangedrag.
-

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

1. Het seizoen 2023/2024 in cijfers

Op 17 oktober 2024 hebben de politie, het Openbaar Ministerie en de KNVB hun cijfers over het voetbalseizoen 2023/2024 bekendgemaakt.² De cijfers laten voor het tweede seizoen op rij een dalende trend zien, met een afname van het aantal incidenten en een lichte afname van de politie-inzet. Tevens is de pakkans groter geworden en worden daders steeds vaker strafrechtelijk vervolgd. Dit impliceert dat het ingezette beleid effect begint te krijgen. Net als vorig jaar geldt hier wel dat de lijn moet worden doorgetrokken, mede om de politie verder te ontlasten.

1. Politiecijfers

Het aantal door de politie geregistreerde incidenten in en rond de stadions is gedaald van 725 (over 822 wedstrijden) in seizoen 2022/2023 naar 616 incidenten in het seizoen 2023/2024 (over 821 wedstrijden). In het seizoen 2021/2022 waren dit nog 893 incidenten (over 838 wedstrijden). De cijfers van de politie komen uit Ketenvoorziening Voetbal (KVV), het registratiesysteem waarin de politie, de gemeenten en de betaaldvoetbalorganisaties (bvo's) incidenten rondom voetbalwedstrijden registreren.

De daling vindt vooral plaats in de Eredivisie. Vuurwerk en geweld (tegen bevoegd gezag) komen het meest voor. Overige incidenten zijn het overtreden van de APV, brandstichting, het onbevoegd aanwezig zijn in een stadion of niet opvolgen van instructies van veiligheidspersoneel. De relatieve verdeling van de incidenten is vergelijkbaar met het vorige seizoen. Ook de samenstelling van de dadergroep is vergelijkbaar: jongvolwassenen van 19 tot en met 25 jaar hebben het grootste aandeel in de incidenten. Wel lijkt recidive vaker voor te komen. Lange tijd waren recidivisten verantwoordelijk voor 20% van de incidenten. Dit jaar voor 25%.

Het afgelopen seizoen heeft de politie in totaal ongeveer 11.000 uur minder aan capaciteit ingezet dan in het seizoen 2022/2023, namelijk 225.746 uren. Alleen de Keuken Kampioen Divisie vergde het afgelopen seizoen iets meer politie-inzet. Volgens de politie zou dit te verklaren kunnen zijn door het grotere aantal clubs met een relatief grote achterban en groot stadion afgelopen seizoen in de Keuken Kampioen Divisie.³

We zien dus nog steeds een grote, slechts gering afnemende, politie-inzet bij voetbalwedstrijden. Ik vraag de Regiegroep Voetbal en Veiligheid om naast het aanpakken van raddraaiers en het aandacht besteden aan gastvrijheid, ook meer gericht te gaan sturen op minder politie-inzet. Daarbij zijn de bvo's en de KNVB in samenwerking met de supporters als eerste aan zet, door het versterken van de veiligheidsorganisaties, goede afspraken en risico-inschattingen te maken en hierop te acteren. Daarbij zullen de lokale ketenpartners hen ondersteunen daar waar mogelijk. Het Auditteam Voetbal en Veiligheid kan daarnaast voor de zomer van 2025 haar eerste bevindingen en aanbevelingen over de governance en organisatie rondom voetbal en voetbalwedstrijden delen met alle ketenpartners.

² <https://www.politie.nl/nieuws/2024/oktober/17/05-voetbalseizoen-2023-2024-wederom-minder-incidenten-en-relatief-meer-zaken-voor-rechter-gebracht.html> en <https://www.knvb.nl/nieuws/themas/veiligheid/69762/opnieuw-minder-incidenten-de-stadions>

³ In de afgelopen seizoenen zijn NAC, ADO Den Haag, Willem II, Roda JC, Cambuur en Groningen uit de eredivisie gedegradeerd naar de Keuken Kampioen Divisie.

2. Cijfers van het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft in het afgelopen voetbalseizoen 323 verdachten geregistreerd voor voetbalgerelateerde feiten. Het gaat vooral om geweld, vernieling, drugs, discriminatie, vuurwerk en het niet opvolgen van bevelen. Een seizoen eerder waren dat er op hetzelfde meetmoment nog 422.⁴ Gezamenlijk zijn zij tot op dit meetmoment verantwoordelijk voor 419 feiten. De verwachting is dat dit aantal nog wel zal oplopen. Vorig seizoen kwam uit op 691 feiten en het seizoen daarvoor waren dat er 922. Hoewel het aantal verdachten al twee jaar op rij afneemt, is het nog wel hoger dan in de seizoenen voor de coronapandemie. Dit is volgens het OM mede te verklaren in de afspraak met de ketenpartners om sinds 2023 meer zaken strafrechtelijk af te doen.

Het OM heeft in 287 misdrijfzaken met als classificatie "voetbal" een besluit genomen. Hierbij is relatief vaker gedagvaard dan een jaar eerder; van 32% naar 54% van de gevallen. Dit is conform de 'high trust – high penalty' afspraak met alle partners. De rechter heeft tot het meetmoment (publicatie cijfers d.d. 17 oktober 2024) 107 eindbeslissingen genomen, waarbij in 44% van de gevallen een gevangenisstraf is opgelegd. Dit is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren. In circa 35% van de gevallen werd een werk/taakstraf opgelegd. Daarnaast heeft de rechter in 2024 38 keer een strafrechtelijk stadionverbod opgelegd, waar dit een jaar eerder nog 49 keer gebeurde. In dertien gevallen was het stadionverbod in combinatie met een meldplicht opgelegd.

3. Veiligheidsmonitor KNVB

De veiligheidsmonitor van de KNVB geeft inzicht in cijfers over de opgelegde landelijke stadionverboden en de wanordelijkheden waarop vanuit tuchtorganen van de KNVB actie is ondernomen. Ook duidt de KNVB de huidige veiligheidssituatie binnen het betaald voetbal.

Het aantal wanordelijkheden en incidenten was in het afgelopen seizoen lager dan in het seizoen 2022/2023. De veiligheidsmonitor gaat uit van in totaal 816 wedstrijden.⁵ Er zijn 1008 landelijke civielrechtelijke stadionverboden opgelegd. Vorig seizoen waren dit nog 1086 stadionverboden.

De meest voorkomende incidenttypes waar stadionverboden voor zijn afgegeven, zijn openlijke geweldpleging (158), bezit en/of voorhanden hebben en/of dragen van gezichtsbedekkende materialen (128) en bezit en/of voorhanden hebben en/of afsteken van vuurwerk (110).

Een opvallende stijging in de laatste jaren ten opzichte van eerdere seizoenen betreft het gebruik van gezichtsbedekkende materialen. Vaak heeft het gebruik van gezichtsbedekkende materialen een negatieve aanleiding of doel, bijvoorbeeld onherkenbaar te blijven tijdens wanordelijkheden. Deze stijging heeft, volgens het rapport, enerzijds te maken met een aantal grotere incidenten waarbij meerdere personen een landelijk stadionverbod opgelegd hebben gekregen voor deze gedraging, maar ook door de verhoogde pakkans vanwege betere camera's in de stadions.

⁴ uiteindelijk zijn dat in seizoen 2022/2023 523 verdachten geworden, dit is het zogenaamde 'na-ijleffect'

⁵ Het verschil met het aantal wedstrijden dat de politie noemt, is gelegen in een andere telling. De politie telt ook de wedstrijden van het Nederlands elftal mee.

Niet alleen het dragen van gezichtsbedekkende materialen, maar ook het bezit en/of voorhanden hebben is al voldoende reden om een stadionverbod op te leggen. De termijn voor bezit en/of voorhanden hebben van gezichtsbedekkende materialen is vorig seizoen verhoogd van 6 naar 9 maanden. Het zodanig bedekken van het gezicht waardoor herkenning door stewards en/of beveiligingspersoneel en/of politie en/of biometrische toepassingen (deels) onmogelijk wordt gemaakt wordt bestraft met een stadionverbod van 18 maanden. Conform het regeerprogramma zal ik in overleg treden met de KNVB over hoe bvo's streng en consequent blijven handhaven op het KNVB-verbod op gezichtsbedekkende kleding bij wedstrijden.

Het aantal incidenten waarbij voorwerpen op het veld zijn gegooid, daalde afgelopen seizoen fors. Er zijn minder wedstrijden stilgelegd en er zijn minder stadionverboden voor opgelegd: van 242 stadionverboden in het seizoen 2022/2023 naar 99 in het afgelopen seizoen. Volgens de KNVB laat dit zien dat de maatregelen met betrekking tot de preventie en handhaving rondom het gooien van voorwerpen, effectief zijn geweest.

De onafhankelijke aanklager betaald voetbal heeft gedurende vorig seizoen 150 keer een (voor)onderzoek ingesteld naar wanordelijkheden die (zouden) hebben plaatsgevonden. Dit aantal ligt lager dan seizoen 2022/2023 (169 keer).

In het afgelopen seizoen is de Taskforce 29 keer ingezet. Dit heeft 215 dossiers opgeleverd en heeft geresulteerd in 166 landelijke stadionverboden. Daarnaast is er vanuit de Taskforce ook juridische steun beschikbaar om schade en/of boetes (proberen) te verhalen op de dader(s) die daarvoor verantwoordelijk waren. Uiteindelijk hebben drie clubs hier in zes zaken gebruik van gemaakt waarbij 20 personen succesvol aansprakelijk zijn gesteld. Het totale schadebedrag is €27.162,21.

2. Voortgang uitvoering versterkingsplan veilig en gastvrij voetbal

De bovenstaande cijfers geven mij het beeld dat de ingeslagen richting met het versterkingsplan werkt. Ze tonen echter ook aan dat er nog genoeg reden is om door te pakken en vol te houden. Nog steeds vergt het organiseren van voetbalwedstrijden te veel politie-inzet. De capaciteit die het kost, moet omlaag. Dit zal alleen mogelijk zijn indien de instrumenten die wij in Nederland hebben ook consequent en juist worden ingezet. Dit vergt inzet van alle ketenpartners die bij de uitvoering van het versterkingsplan een taak hebben. Hieronder informeer ik u over de stand van zaken van de uitvoering van het versterkingsplan.

Het versterkingsplan richt zich op vier hoofdthema's:

- I. Ruimte voor en samenwerking met supporters
- II. Gezamenlijke aanpak van personen en groepen die zich in en rondom het voetbal misdragen
- III. Inclusiviteit in voetbal bevorderen en discriminatie en racisme tegengaan
- IV. Stevige governance en organisatie rondom voetbal en voetbalwedstrijden

I. Ruimte voor en samenwerking met supporters

Supporters zijn onmisbaar voor het voetbal, moedigen hun helden op de velden aan en zorgen voor sfeer in het stadion. De overgrote meerderheid komt voor een mooie wedstrijd en stoort zich mateloos aan diegenen die het voetbalplezier verstoren. Het is belangrijk dat supporters betrokken en medeverantwoordelijk

zijn bij het realiseren van veilig én gastvrij voetbal. Ook moet er ruimte zijn voor fanbeleving en gastvrijheid. Uit het jaarlijkse KNVB Supportersonderzoek blijkt dat supporters zich over het algemeen veilig voelen in de stadions. Het gevoel van veiligheid bij het bezoeken van wedstrijden werd in de Eredivisie gescoord met een 7,9 en in de Keuken Kampioen Divisie met een 7,7. 83% van de supporters geeft aan zich (bijna) nooit onveilig te voelen. De gastvrijheid wordt in beide divisies met een 7,6 beoordeeld.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

Project "Scoren met Gastvrijheid"

Het lid Van Nispen heeft mijn voorganger in het commissiedebat van 29 mei 2024 gevraagd uw Kamer te informeren over hetgeen de KNVB en de Regiegroep Voetbal en Veiligheid doen aan een gastvrije ontvangst. De KNVB wil de komende seizoenen meer aandacht besteden aan de gastvrijheid in en rondom de stadions, en daarbij positief gedrag stimuleren en belonen. Naast een dadergerichte aanpak bij misdragingen, zet de KNVB met het project Scoren met gastvrijheid in op een gastvrije ontvangst voor thuis- en uitsupporters. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre een gastvrije ontvangst ook van invloed is op het gedrag van supporters en daarmee op de veiligheidssituatie bij het voetbal.

Het project bestaat uit drie pijlers:

De perfecte wedstrijd

De KNVB vraagt aan alle BVO's om samen met gemeenten, politie, OM en supporters één wedstrijd per seizoen te organiseren die volledig in het teken staat van gastvrijheid. Hierbij gelden zo weinig mogelijk restricties en wordt ingezet op beleving en saamhorigheid.

Drie pilots op het thema gastvrijheid voor uitsupporters

De KNVB gaat daarnaast pilots draaien op de deelthema's personeel en aankomst, aankleding van het bezoekersvak en entertainment in het stadion – alle drie gericht op uitsupporters. Per thema worden twee tot drie BVO's gevraagd deel te nemen.

Onderzoek naar effecten van gastvrijheid

De KNVB is ervan overtuigd dat inzetten op gastvrijheid bijdraagt aan een betere wedstrijdbeleving én het verminderen van het aantal incidenten, waardoor ook de benodigde veiligheidsinzet kan afnemen. Om deze hypothese te toetsen, laat de KNVB onderzoek doen naar de effecten van een gastvrije ontvangst. Dit onderzoek wordt gedaan in samenwerking met meerdere onderzoekers (deskundigen op gebied van gastvrijheid, gedrag en criminologie).

Project anoniem melden ernstige misstanden

Recent heb ik een subsidie verleend aan Stichting NL Confidential om een project M. in het betaald voetbal te starten. Het doel is om Meld Misdaad Anoniem (M.) onder de aandacht te brengen bij supporters en medewerkers van bvo's, en hen te stimuleren misstanden te melden, zoals (dreigend) geweld, bedreiging en intimidatie, vuurwerk of drugs. En daarnaast naar aanleiding van incidenten te helpen daders op te sporen. Samen met de bvo's zal de communicatie gericht en specifiek worden ingezet, met inachtneming van de lokale context en gericht op de eigen club. Project M. biedt burgers met kennis over ernstige delicten een handelingsperspectief wanneer zij niet naar de autoriteiten willen of durven te stappen. De borging van de anonimiteit van de melder is een belangrijk grondbeginsel van M. Dit zal bezoekers van voetbalwedstrijden en medewerkers

van bvo's mogelijk kunnen overhalen om misstanden te melden, waar ze dit eerder niet durfden. De campagnes worden op dit moment voorbereid. De verwachting is dat ze van start gaan vanaf april 2025.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

II. Gezamenlijke aanpak van personen en groepen die zich in en rondom het voetbal misdragen

Om voetbal enerzijds gastvrij en veilig te houden en anderzijds de benodigde politiecapaciteit beheersbaar te houden, is van belang dat de partners op lokaal niveau goed samenwerken. Zoals u weet is het Nederlandse beleid voor veilig en gastvrij voetbal neergelegd in het Richtinggevend kader gastvrij en veilig voetbal. De Regiegroep Voetbal en Veiligheid stuurt in gezamenlijkheid op het verbeteren van de veiligheid én gastvrijheid in en om de voetbalstadions. Uitgangspunt is dat de bvo's eerstverantwoordelijke zijn voor de veiligheid in het eigen stadion en hiertoe een goed toegeruste veiligheidsorganisatie dienen neer te zetten. Buiten de stadions is de lokale driehoek verantwoordelijk voor de veiligheid.

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

De leden Van der Werf en Michon-Derkzen verzochten de regering om in samenwerking met de KNVB, clubs, politie en OM een voorstel uit te werken, hoe voetbalclubs (bvo's) verplicht kunnen worden een grotere rol op zich te nemen bij de veiligheid in het stadion. Via licentie-eisen vanuit de KNVB en de vergunning en meldplicht vanuit de gemeenten is hier controle op. Ik zal samen met de gemeenten onderzoeken hoe zij de vergunningverlening voor (risico)wedstrijden kunnen aanscherpen in lijn met de bevoegdheden van de burgemeester op het terrein van openbare orde en hun lokale regierol voor voetbal en veiligheid. Het Auditteam Voetbal en Veiligheid is op mijn verzoek gestart met een monitor en verdiepende gesprekken bij alle lokale ketenpartners. Ik verwacht dat dit ons verder inzicht en verbetermogelijkheden gaat geven ten aanzien van de persoonsgerichte aanpak, de aanpak van de 'harde kern', het tegengaan van vuurwerk in het stadion, maar ook ten aanzien van de lokale vergunningverlening voor voetbalwedstrijden. De eerste resultaten op dit punt verwacht ik rond de zomer van 2025.

Landelijke Taskforce KNVB

De KNVB heeft in de richtlijn licentie-eisen⁶ beschreven aan welke eisen de video-installatie van de bvo's moet voldoen. Alle clubs beschikken momenteel over betere en voldoende camera's in het stadion, waarmee de pakkans van daders steeds groter is geworden. Daarbij wordt de Landelijke Taskforce van de KNVB komend jaar onverminderd voortgezet. Voorbeelden van een succesvolle samenwerking zijn zaken bij FC Groningen en FC Den Bosch.⁷ Het succes van de Taskforce en de strengere eisen aan camera's⁸ is mogelijk ook een verklaring voor de opvallende stijging (ten opzichte van eerdere seizoenen) bij het opleggen van stadionverboden voor gezichtsbedekkende materialen. Door de aanwezigheid van

⁶ <https://www.knvb.nl/downloads/bestand/28794/richtlijn-licentie-eisen-per-1-juli-2024> (pagina 43, onder I.13 "Video-installatie")

⁷ <https://www.rtvnoord.nl/sport/1200247/vijf-veldbestormers-moeten-de-boete-betalen-die-de-knvb-oplegde-aan-fc-groningen> en <https://www.fcdenbosch.nl/update-opvolging-incidenten-fc-den-bosch-vitesse/>

⁸ Vanuit het project Ons Voetbal is van Iedereen heeft de KNVB in de licentievoorwaarden eisen gesteld waar een camerasysteem aan moet voldoen. Daarnaast lopen er in het kader van OVIVI bij acht clubs pilots met Persoonsgebonden toegang: slimme technologie helpt bij identiteitscontrole en weten wie je in je stadion hebt.

betere en meer camera's in de stadions kunnen bvo's en de Taskforce daders gemakkelijker identificeren. De KNVB en de bvo's blijven onverminderd strak handhaven op relschoppers die gezichtsbedekkende materialen gebruiken om herkenning en opsporing te bemoeilijken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Daarnaast wordt als onderdeel van Ons Voetbal Is Van Iedereen bij acht clubs geëxperimenteerd met Identity Based Access (IBA/Persoonsgebonden toegang). IBA biedt de mogelijkheid om precies te kunnen weten wie er in het stadion aanwezig is. Bezoekers ontvangen hun toegangsticket via de app, nadat ze zich eenmalig hebben geregistreerd met hun legitimatiebewijs. Ook is het ticket digitaal te delen met anderen, alleen na registratie met legitimatiebewijs. Eind februari 2024 heeft Pels Rijcken een juridisch kader over digitale preregistratie en toegangscontrole bij voetbalstadions opgeleverd. Hieruit blijkt dat hierboven genoemd systeem past binnen de kaders van de huidige privacy wetgeving. Al deze inspanningen zijn hiermee in de geest van de motie Boswijk c.s. over meer en slimmere camera's. Als de praktijk uitwijst dat er te weinig camera's zijn of dat deze niet voldoen aan de doelstelling om daders in beeld te krijgen en te identificeren verwacht ik dat de KNVB hierop acteert en zal ik hen daar ook op aanspreken.

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

Civielrechtelijk schadeverhaal

Het lid Boswijk heeft mijn voorganger in het commissiedebat van 29 mei 2024 gevraagd uw Kamer te informeren over schadeverhaal op daders: wat kan er en wat gebeurt er, zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk. Het stimuleren van het verhalen van schade op daders maakt ook deel uit van het versterkingsplan. Dit kan zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk. Immers hoort de dader zelf de schade te vergoeden en niet de maatschappij.

Het steeds vaker inzetten van een civiel schadeverhaal, zie ik als een positieve ontwikkeling. De Nederlandse wet biedt namelijk de mogelijkheid om geleden schade civielrechtelijk te verhalen op de veroorzaker van de schade. Dit kan bijvoorbeeld via boek 6, titel 3 van het Burgerlijk Wetboek, dat ziet op de onrechtmatige daad. Ook tegen relschoppers bij voetbal wordt er gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Benadeelden, waaronder clubs en gemeenten kunnen hun schade via een zogeheten vordering benadeelde partij in het strafrecht aan een rechter voorgeleggen (artikel 51f Sv). Dat laatste onder andere in Breda en Nijmegen gedaan.

Bvo's kunnen gebruik maken van de kennis van de bovengenoemde Taskforce van de KNVB bij het aansprakelijk stellen van relschoppers naar aanleiding van wanordelijkheden. Dit heeft geleid tot 20 zaken, waarin ongeveer 60 supporters in 15 zaken succesvol aansprakelijk zijn gesteld voor (hun aandeel in) de ontstane schade. Dit heeft geresulteerd in een totaalbedrag aan schadeverhaal van ongeveer € 72.000,-. Ik hoop dat meer bvo's dit goede voorbeeld gaan navolgen.

Sociaal-preventieve fanprojecten

In de motie Mutluer d.d. 5 november 2024 is verzocht om een pilot voor sociaal-preventieve fanprojecten naar Duits voorbeeld. Sociaal-preventieve fanprojecten zijn een uitstekende manier om supporters op een positieve manier te betrekken bij hun club. Een aantal bvo's in Nederland heeft al sociaal-maatschappelijke projecten en werken aan een cultuur van respect en dat supporters elkaar onderling normeren. In de sociaal-maatschappelijke projecten worden supporters

opgevoed, opgevangen en begeleid. Daarbij werken de bvo's vaak samen met lokale partners zoals het jongerenwerk, de gemeenten en de voetbaleenheid van de politie. Goede voorbeelden zijn het Fancoach project van FC Utrecht en de wekelijks georganiseerde voetbalactiviteiten door SC Cambuur. Ik zal met de KNVB in gesprek gaan en hen verzoeken om – daar waar clubs met succesvolle projecten werken – ervaringen onderling uit te wisselen en clubs te stimuleren om actief in te zetten op meer van dit soort projecten. De KNVB is voornemens om met de Supporters Liaison Officers van de bvo's op werkbezoek te gaan bij Duitse projecten en daar ook de benodigde inspiratie op te doen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie Mutluer d.d. 5 november jl.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

Aanpak nieuwe aanwas

Het lid Lahlah heeft mijn voorganger in het commissiedebat van 29 mei 2024 gevraagd uw Kamer te informeren over de aanpak nieuwe aanwas inclusief preventieve maatregelen. In opdracht van de Nationale Politie heeft Bureau Beke het onderzoek "Van voetbalrellen leren" uitgevoerd. Mede naar aanleiding van de suggesties en aanbevelingen van de onderzoekers is er geïnvesteerd in de kwantiteit en kwaliteit van stewards, wordt er geëxperimenteerd met het koppelen van toegangskaartjes aan het ID-bewijs en is er een registratieplicht bij uitwedstrijden binnen de Eredivisie. Burgemeesters bepalen of en wanneer er gevoetbald en onder welke voorwaarden. Richtlijnen hiervoor zijn vastgelegd in het gemeentelijk Handelingskader. In de vergunning of de APV, als ook in de licentievoorwaarden van de KNVB worden eisen gesteld aan het veiligheidsbeleid en de veiligheidsorganisatie van de clubs en de wedstrijden. In het Handelingskader wordt ook gewerkt volgens een bonus-malus systeem om gedrag van supporters te belonen of te straffen. Door middel van het project "Scoren met Gastvrijheid" van de KNVB komt er ook meer ruimte voor de welwillende supporters. Al deze maatregelen leiden tot meer zicht op de probleemgroepen. Ook de politie heeft sinds corona weer contact kunnen maken met de lokale probleemgroepen (nieuwe aanwas) en ze beter in beeld kunnen brengen, waarmee de politie heeft geïnvesteerd op hun informatiepositie. De politie probeert zoveel mogelijk met voetbaleenheden of specialisten te werken, waarbij de invulling en prioriteit lokaal wordt bepaald. De KNVB en bvo's zijn druk bezig met het verbeteren en versterken van de veiligheidsorganisaties. Tot slot onderzoekt de KNVB in hoeverre een registratieplicht bij uitwedstrijden ook verplicht kan worden in de Keuken Kampioen Divisie.

Persoonsgerichte aanpak voetbal

De dader moet in de eerste plaats zelf de consequenties van zijn gedrag voelen. Het uitgangspunt van het beleid rond voetbal en veiligheid is daarom dat degenen die zich misdragen hard worden aangepakt en dat de goedwillende supporters daar zo min mogelijk onder leiden. Daar waar het kan willen we individueel straffen en zo min mogelijk collectief. Dat laat helaas onverlet dat er nog steeds situaties zijn waarin een kleinere of grotere groep geraakt wordt door maatregelen die minder gastvrij zijn, zoals een vervoersmaatregel of in uitzonderlijke gevallen een leeg vak of tribune. Dit moet echter niet als een straf gezien worden, al heb ik begrip voor supporters die dit wel zo voelen. Afwegingen over openbare orde en veiligheid op lokaal niveau spelen daarbij een cruciale rol. Daarnaast is de realiteit ook zo dat relschoppers zich bewust in de groep verstoppen en verhullen om daarmee identificatie en straf te ontlopen. Zeker als de groep dit gedrag mogelijk maakt of zelfs faciliteert is het te begrijpen dat er collectief wordt gestraft. Niettemin zullen alle partners zich blijven inzetten om zoveel mogelijk individuele

daders op te sporen en te straffen en collectieve straffen zoveel mogelijk te beperken.

In dat kader adviseert en ondersteunt het landelijke multidisciplinaire ondersteuningsteam persoonsgerichte aanpak gemeenten bij de persoonsgerichte aanpak (PGA-voetbal). Naast het onderhouden en actualiseren van het ontwikkelde instrumentarium, wordt aanvullend onder meer ingezet op het adviseren van BVO-gemeenten bij de PGA-voetbal. Daarnaast heb ik het Auditteam Voetbal en Veiligheid verzocht om onderzoek te doen naar de PGA-voetbal en hoe deze wordt ingezet in de BVO-gemeenten en mij te adviseren over de vervolgstappen om de PGA gericht en efficiënter in te zetten. Ik verwacht daar eind van dit voetbalseizoen meer inzicht in te hebben. Bij het tot stand brengen van een gerichtere en efficiëntere inzet van PGA, neem ik de motie van het lid Van Nispen d.d. 5 november jl. mee om collectieve straffen zo veel mogelijk te beperken en maatregelen voor gastvrij voetbal juist te stimuleren. Tevens zal ik bezien of de door hem gewenste concrete doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

Digitale Meldplicht

In het seizoen 2023/2024 is gestart met een pilot pseudomeldplichtigen voor het ten uitvoer brengen van de digitale meldplicht bij een bestuursrechtelijk gebiedsverbod. Zoals tijdens het CD Voetbal en Veiligheid van 29 mei 2024 is toegezegd wordt de Kamer voortdurend geïnformeerd over de ontwikkelingen van de Digitale Meldplicht.

Naar verwachting kan begin 2025 de volgende fase van de pilot starten. Vanaf dat moment is het voor de deelnemende gemeenten, te weten Rotterdam, Leeuwarden en Utrecht, mogelijk om een bestuursrechtelijk gebiedsverbod met een digitale meldplicht op te leggen. Het is van te voren niet te voorzien binnen welke termijn en hoe veel gebiedsverboden met een digitale meldplicht worden opgelegd. Dit is immers afhankelijk van situaties die het opleggen van een bestuursrechtelijke maatregel aan een persoon rechtvaardigen. In het najaar 2025 is de evaluatiefase afgerond en kan worden overgegaan tot besluitvorming voor eventuele brede implementatie.

Communicatie en voorlichting

Duidelijk communiceren over misdragingen en de (strafrechtelijke) gevolgen daarvan kan een preventief signaal afgeven aan potentiële relschoppers. Er wordt daarom zowel landelijk als lokaal door de verschillende partners meer gecommuniceerd over incidenten en de consequenties van misdragingen. Veel bvo's communiceren samen met hun partners direct na incidenten wat er is gebeurd en hoe de opvolging eruit ziet, zoals op hun eigen website of in de lokale media. Hier is een landelijk format voor ontwikkeld welke de tweede helft van dit seizoen zal worden uitgerold. De KNVB heeft ook besloten meer aandacht te besteden door middel van verschillende explainer video's over onderwerpen als: de inzet van de bvo's op veiligheid, vuurwerk, spreekkoren, stadionverboden, de rol van de SLO en de waarde van het voetbal voor de samenleving. Zo hoopt de KNVB het grote publiek meer kennis te geven over wat wel en niet mag, het waarom en de aanpak en opvolging van incidenten.

Uitwisseling stewards

Het lid Helder verzocht mij om het mogelijk te maken om beveiligers en stewards uit te wisselen tussen bedrijven op basis van vergunningen, zonder dat er telkens

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

opnieuw toestemming en een pas voor hen moet worden aangevraagd. Met het lid Helder ben ik het eens dat dit zeer belangrijk is. Hiervoor is een wetwijziging noodzakelijk. Dit wetsvoorstel zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 in consultatie gaan. Zodra de wet is gewijzigd, zal ik de KNVB en voetbalclubs verzoeken om met een plan te komen om te werken met een flexibele pool stewards die bij meerdere clubs kunnen worden ingezet, conform de motie Mutluer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

Landelijk onderzoek vuurwerk in stadions

Tot slot heb ik het Auditteam Voetbal en Veiligheid gevraagd om een landelijk onderzoek naar vuurwerk in voetbalstadions uit te voeren, mede naar aanleiding van het incidentenrapport van het Auditteam over de halve bekerfinale Feyenoord – Ajax, het in brand vliegen van een spandoek tijdens de bekerfinale Feyenoord – NEC en recentelijk het incident met de onwelwording van Vitesse supporters tijdens en na de wedstrijd De Graafschap – Vitesse. Dit onderzoek zal begin 2025 starten en afgerond worden voor 1 juli 2025.

III. Inclusiviteit in voetbal bevorderen en discriminatie en racisme tegengaan

Waar de meeste cijfers de positieve kant op gaan, zien we helaas ongeveer hetzelfde aantal racistische en/of kwetsende uitingen als vorig seizoen. Dit is onacceptabel. Iedereen moet zich welkom en prettig voelen in en om het voetbal. Voor racisme en discriminatie is in het stadion geen plek.

Ons Voetbal is van Iedereen II (OVIVI)

Het kabinet zet samen met de KNVB, de voetbalclubs en betrokken stakeholders via het plan "Ons Voetbal is van iedereen" (OVIVI) belangrijke stappen om antisemitisme, racisme en discriminatie in het voetbal te bestrijden. Op 28 september 2023 is een vervolg gegeven aan dit plan dat bestaat uit de onderdelen voorkomen, signaleren, sanctioneren en samenwerken. Discriminatoire, racistische, antisemitische of homofobe uitingen, gedragingen of spreekkoren op en rond de velden worden niet getolereerd. Het programma OVIVI loopt tot en met 2025 en wordt eind 2025 geëvalueerd door het Mulier Instituut. De verantwoordelijke bewindspersonen betrokken bij OVIVI verkennen met de betrokken partners op welke onderdelen deze aanpak ook na 2025 kan worden voortgezet, waarbij naast aandacht voor discriminatie breed er specifiek aandacht zal zijn voor de bestrijding van antisemitisme.

Voorbeeldgedrag spelers en coaches

De KNVB zet ook stevig in op het stimuleren van goed voorbeeldgedrag van spelers en coaches en treedt harder op tegen wangedrag. Spelers en coaches zijn een rolmodel voor veel jongeren en fans en hebben daarmee een voorbeeldfunctie. Wangedrag op het veld kan overslaan naar de tribunes en andersom. Daarom gaan KNVB en clubs over dit onderwerp in gesprek met de spelers en trainers. Tijdens het Europees Kampioenschap 2024 (UEFA) en de Olympische Spelen (FIFA) zijn nieuwe richtlijnen toegepast om respectvol gedrag richting de scheidsrechters te bevorderen. Alleen aanvoerders mochten belangrijke beslissingen bespreken met scheidsrechters. Dit is succesvol verlopen en stimuleert sportiviteit in de voetbalstadions. Daarom heeft de KNVB besloten deze richtlijn ook met ingang van het seizoen 2024/2025 toe te passen in de Nederlandse competities.

Strafbaarstelling playbacken

In het commissiedebat van 29 mei 2024 is door het lid Helder een update gevraagd met betrekking tot strafbaarstelling playbacken. Mede geïnspireerd door de stevige aanpak van spreekkoren in Engeland, zijn de mogelijkheden onderzocht om in geval van discriminerende spreekkoren de vervolgbaarheid, waarbij het individuele aandeel van verdachten moeilijk te bewijzen is, te vergroten (uitbreiden artikel 141 Sr. met scanderen van leuzen).

Uitkomst van deze verkenning is dat het OM eerst een aantal zaken, waarin sprake is of lijkt te zijn van 'playbacken', voor de rechter brengt, waarbij de verwachting is dat de huidige wet- en regelgeving volstaat. Mocht de rechter tot een ander oordeel komen of uit de praktijk blijken dat er juridische barrières zijn, zal alsnog gekeken worden naar mogelijkheden om de wetgeving aan te passen.

IV. Stevige governance en organisatie rondom voetbal en voetbalwedstrijden

Het is van belang dat de Regiegroep en de lokale partners, in aanvulling op de al beschikbare incidentoverzichten, weten welke processen verbetering of ondersteuning behoeven en welke processen goed lopen. Daarom is er door het Auditteam Voetbal en Veiligheid een monitor ontwikkeld en uitgezet, waarmee lokaal een uitvraag wordt gedaan naar alle aspecten die de samenwerking betreft, zoals de integrale samenwerking, de persoonsgerichte aanpak en het tegengaan van racisme en discriminatie. In de eerste monitor is extra aandacht voor de PGA en de vergunningplicht. De eerste resultaten van deze monitor verwacht ik aan het einde van het seizoen 2024-2025.

Parallel hieraan begint vanaf begin 2025 het Auditteam met verdiepende gesprekken met alle lokale partners in tien bvo-gemeenten. De overige bvo-gemeenten komen later in 2025 en 2026 aan bod. Deze inventarisatie zal de vier- en vijfhoeken relevante (nieuwe) inzichten opleveren, maar biedt ook de kans om te leren van initiatieven elders in het land. Per gemeente zal een beknopte notitie "Stand van zaken aanpak Voetbal en Veiligheid" worden gemaakt voor de lokale partners. In de notitie wordt op hoofdlijnen een beeld geven van de stand van zaken op de te onderscheiden thema's en een kort advies gegeven. Daarnaast wordt een overkoepelende rapportage gemaakt, waarin in beeld wordt gebracht wat goed gaat en wat aandacht behoeft.

Weerbare bvo's

De inzet op maatregelen die de weerbaarheid van bvo's versterken wordt voortgezet. Zo zijn er dit jaar in samenwerking met de KNVB weerbaarheidstrainingen gegeven aan bijna alle bestuurders van de bvo's. In januari 2025 start de laatste groep. Ook was er in oktober 2024 met de politie, het OM, gemeenten, clubs en de KNVB een zogenoemde Fieldlab om tot vernieuwende inzichten te komen ten behoeve van het bevorderen van de weerbaarheid.

Een Field Lab is een inmiddels beproefd concept wat door het Landelijk Informatie en Expertise Centrum (LIEC) wordt georganiseerd. Het brengt professionals samen en leert hen hoe ze in tijdelijke teams kunnen samenwerken en strategische interventies kunnen ontwikkelen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

Europese wedstrijden

Ook bij Europese wedstrijden moet de veiligheid worden verbeterd en politie-inzet worden beperkt. Op dinsdag 3 september 2024 sprak de werkgroep Europese wedstrijden⁹ met de Security & Safety Operations Unit van de UEFA over de veiligheid rondom Europese voetbalwedstrijden. Tijdens deze bespreking zijn door de gemeenten de punten toegelicht waarop zij ruimte voor verbetering zien, zijn ervaringen uitgewisseld en is er gezamenlijke bereidheid gevonden om de veiligheid en gastvrijheid rondom Europese clubwedstrijden te verbeteren. Er werd onder meer gesproken over informatie-uitwisseling, de categorie 1 kaarten,¹⁰ vervoersbewegingen en de mogelijkheden van de distributie van kaarten. Een belangrijk aanbod van de UEFA is dat zij bij wedstrijden met een hoger risico willen meewerken aan het inzetten van hun specialisten voorafgaand, rondom en tijdens een wedstrijd. Deze afspraak wordt al nagekomen en heeft bijvoorbeeld bij de wedstrijd AZ – Fenerbahce meerwaarde bij de wedstrijdvoorbereiding gehad.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

3. Overige onderwerpen

Halt-gedragsinterventie

De leden Mutluer en Boswijk hebben beiden in een motie de regering verzocht om samen met de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport voor de Voorjaarsnota van 2025 na te gaan welke mogelijkheden er zijn om de Halt-gedragsinterventie voor sport duurzaam voort te zetten en onderdeel te maken van de reguliere taken van Halt. Daarnaast verzocht het lid Van Nispen om de gedragsinterventie onderdeel te maken van de reguliere taken van Halt. Deze laatste motie is aangehouden in afwachting van de brief die ik op 19 november 2024.¹¹ aan uw Kamer heb gestuurd. De strekking hiervan is dat de interventie tot eind 2025 gedekt is en dat ik ondertussen samen met de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport overleg met Halt en KNVB voor continuering van deze interventie. Dit overleg zal begin 2025 plaatsvinden.

Reactie op initiatiefnota van lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld

Tijdens het tweeminutendebat voetbal en veiligheid op 5 november 2024 diende lid Michon-Derkzen een initiatiefnota in met voorstellen om voetbalgeweld terug te dringen. Ik dank haar hiervoor. Er zitten goede voorstellen in de initiatiefnota en ik zie een aantal van de voorgestelde maatregelen als steun voor het al ingezette beleid. Een aantal hiervan staan hiervoor reeds benoemd. Ook zie ik enkele aanvullende voorstellen. Voor zover ik hierboven niet reeds op de voorstellen ben ingegaan, zal ik dat hieronder doen.

Maatregelen voor KNVB en BVO's

1. Handhaven van Stadionverboden

Ik onderschrijf volledig dat mensen met een stadionverbod ook daadwerkelijk buiten het stadion moeten blijven. Het lid Michon-Derkzen doet hiervoor twee voorstellen: inzetten van een biometrische toegangscontrole en het doen van een

⁹ Hierin zitten vertegenwoordigers van Europees spelende gemeenten, KNVB, politie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

¹⁰ De UEFA verplicht de thuis spelende club 200 kaarten voor de hoofdtribune beschikbaar te stellen. Deze kaarten gaan naar de family-groep van de uit spelende club, denk hierbij aan familieleden van spelers en sponsors.

¹¹ Kamerstuknr. 2023-2024, 25 232, nr. 89

ID-check bij de toegangspoorten. Helaas moet ik over de biometrische toegangscontrole melden dat deze niet breed ingezet kunnen worden. Uit het rapport van de landsadvocaat naar de inzet van (digitale) preregistratie en biometrische toegangspoortjes door betaald voetbalorganisaties¹² blijkt dat het niet is toegestaan biometrische gegevens te gebruiken zonder de nadrukkelijke toestemming van degene wiens gegevens dit betreft. Er moet dus altijd een alternatieve toegangsmogelijkheid voor handen zijn. Bij de pilot bij NEC heeft slechts een deel van alle toeschouwers deze toestemming gegeven. Ik vermoed dat lid Michon-Derkzen, wanneer ze het heeft over een ID-check bij de toegang, verwijst naar de pilot die op dit moment in het kader van OVIVI loopt met Identity Based Access (IBA). Daar zijn namelijk acht bvo's bij betrokken. In deze pilot wordt er gewerkt met persoonsgebonden toegang (preregistratie), waarbij supporters een kaartje kopen via een app, waarvoor een ID-bewijs moet worden overlegd, zodat bvo's weten wie er in het stadion komt¹³ en dit bij de toegang ook kunnen controleren. Ik zie daarom het voorstel van het lid Michon-Derkzen als ondersteuning voor het beleid ten aanzien van OVIVI en Veilig en Gastvrij voetbal. Indien de pilot rond IBA succesvol is, zal ik de KNVB en bvo's vragen om een bredere uitrol. Definitieve besluitvorming hierover is aan de KNVB en bvo's.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

2. Digitale Meldplicht

De digitale meldplicht en de bredere implementatie daarvan is opgenomen in het regeerprogramma. Elders in deze brief (pagina 9 en 10) ben ik al ingegaan op de digitale meldplicht. Ik ben het met het lid Michon-Derkzen eens dat di zonder meer een kansrijk instrument is, dat bij een succesvolle afronding van de pilotfase, breder uitgerold moet worden.

3. Informatie van clubs gebruiken voor bestuurlijke rapportages

Het is een goed idee om informatie van bvo's te gebruiken voor bestuurlijke informatie. Met dit voorstel steunt u mijn reeds ingezette beleid, want hiervoor is al een werkwijze: sinds het voetbalseizoen 2019-2020 werken politie, OM, bvo's en gemeenten met de Ketenvoorziening Voetbal (KVV). In dit systeem registreren de politie, gemeenten, het Openbaar Ministerie en de bvo's de veiligheidsgegevens rond voetbalwedstrijden, alsook gegevens van personen die zich schuldig hebben gemaakt aan voetbalgerelateerde delicten. Informatie uit dit systeem kan gebruikt worden om maatregelen te treffen tegen ordeverstoorders. Dit systeem is recentelijk vernieuwd voor nog meer gebruiksgemak. De KNVB monitort of bvo's het systeem goed invullen en geeft boetes wanneer dit wordt verzuimd.

4. Eisen KNVB richting clubs

De initiatiefnota verlangt ook van de KNVB dat deze stevigere eisen gaat stellen aan clubs in het kader van licentie-uitgifte, met name ten aanzien van camera's en stewards. Met het lid Michon-Derkzen ben ik het eens dat een toename van (de kwaliteit van) camera's de opsporing van relschoppers versterkt, zoals ik ook eerder in deze brief signaleerde. Van geen enkele betrokken partij ontvang ik signalen dat camerabeelden van onvoldoende kwaliteit of onvoldoende in aantal zouden zijn om te gebruiken bij het identificeren van relschoppers. Ik heb op dit

¹² <https://pelsrijcken.nl/kennis/de-inzet-van-digitale-preregistratie-en-biometrische-toegangspoortje-door-betaald-voetbalorganisaties>

¹³ <https://www.sportinnovator.nl/nieuws/aanpak-voetbalgeweld-dichterbij-dankzij-nieuwe-technologie/>

moment dus geen reden om te veronderstellen dat de camera's in de stadions en de eisen die daar door de KNVB aan gesteld worden, niet voldoen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Ik onderschrijf volledig dat de kwaliteit en kwantiteit van stewards een belangrijk punt is. Eerder in deze brief heb ik het al gehad over de komende wetswijziging van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, waar dit ook in wordt meegenomen. Daarnaast hebben de KNVB en de bvo's te maken met krapte op de arbeidsmarkt en verloop van stewards. KNVB en bvo's zijn druk bezig om meer stewards te werven en te behouden en gaan samenwerkingen aan met MBO-opleidingen en beveiligingsbedrijven. Vorig jaar is er een imagocampagne gestart voor stewards. Er zijn servicetrainingen en opleidingen georganiseerd door gespecialiseerd bureau welke is ingehuurd door de KNVB. Hiervoor zijn alle stewards van de bvo's uitgenodigd. Het stewardhandboek is vernieuwd en er zijn weerbaarheidstrainingen aangeboden. Daarnaast huren veel clubs aanvullend beveiligers in, welke nog beter opgeleid en geëquipeerd zijn, maar vaak ook veel duurder.

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

Maatregelen ten aanzien van de rol van de burgemeester

1. Vergunningplicht voor elke wedstrijd en 2. Verplichte vierhoek overleggen

Het lid Michon-Derkzen wil in de APV een vergunningplicht voor voetbalwedstrijden instellen en het lokaal vierhoeksoverleg tussen gemeente, politie, OM en BVO verplichten. Het is een lokale verantwoordelijkheid om te beslissen op welke wijze de regulering van voetbalwedstrijden en de lokale samenwerking tussen de partners wordt ingevuld. In mijn brief van 9 oktober 2024 en ook in de oplegbrief bij deze bijlage ga hierop in.¹⁴ In het regeerprogramma is opgenomen dat ik samen met gemeenten zal onderzoeken hoe zij de vergunningverlening voor (risico)wedstrijden kunnen aanscherpen in lijn met de bevoegdheden van de burgemeester op het terrein van openbare orde en hun lokale regierol voor voetbal en veiligheid.

Gemeenten hebben immers een belangrijke (regie)rol bij de wedstrijdvoorbereiding. In het handelingskader voor gemeenten¹⁵ adviseert de regiegroep Voetbal en Veiligheid om te werken met een vergunningplicht en een periodiek vierhoeksoverleg. Verreweg de meeste gemeenten hebben een vergunningplicht, de rest reguleert de wedstrijden via een meldplicht. In beide gevallen worden eisen gesteld aan de veiligheidsorganisatie en de wedstrijdvoorbereiding door de club. Naast vier- en vijfhoeken vinden er ook altijd operationele overleggen plaats tussen de verschillende partners. Het Auditteam gaat in het kader van de monitor en de verdiepende gesprekken nader op de vergunningplicht in. De eerste resultaten hiervan verwacht ik rond de zomer van 2025. Naar aanleiding van het rapport van het Auditteam zal ik bezien of er nog meer moet worden gedaan.

3. Kosten voor extra politie-inzet doorberekenen

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in 2023 een analyse uitgevoerd op de juridische en praktische haalbaarheid van het doorberekenen van de kosten van politie-inzet aan commerciële partijen zoals betaald voetbal organisaties. Hierover heeft mijn ambtsvoorganger in het tweede halfjaarbericht politie 2023

¹⁴ Kamerstuknr. 2023-2024, 25 232, nr. 79

¹⁵ <https://www.gemeente.nu/veiligheid/openbare-orde/landelijk-handelingskader-voor-voetbalgemeenten/>

uw Kamer geïnformeerd. In het algemeen geldt het uitgangspunt dat de handhaving van de openbare orde een reguliere politietaak is zoals vastgelegd in de politiewet (artikel 3 van de Politiewet 2012). Dit betekent dat politie-inzet uit de algemene middelen gefinancierd dient te worden. Het organiseren van evenementen waar veel mensen naartoe komen dient een collectief belang en is niet terug te brengen op een individueel (commercieel) belang.

Het doorberekenen van de kosten van politie-inzet op betaald voetbal organisaties zou een grote aanpassing van het huidige politiebestel betekenen. Het Rijk is verantwoordelijk voor de financiering van een voldoende toegeruste politie om haar wettelijke taken uit te voeren. Het handhaven van de openbare orde is hier een onderdeel van. Het is binnen het politiebestel uitgesloten dat derden (zoals betaald voetbal organisaties) geld zouden toekennen aan de politie, of dat 'kosten' van politie-inzet in rekening gebracht worden.

Tevens is het van groot belang dat politie-inzet in het kader van de handhaving van de openbare orde op lokaal niveau gemaakt kunnen worden door de driehoek. Dit dienen zij te doen op basis van een risico-inschatting zonder financiële gevolgen hiervan mee te wegen.

De bureaucratie en verantwoording die een dergelijke doorberekeningssystematiek met zich mee zou brengen is ook niet te onderschatten. Het doorberekenen van kosten zou namelijk evenredig plaats moeten vinden tussen deze 'derden' (zoals betaald voetbal organisaties en evenementen organisatoren). Ook aan de praktische uitvoerbaarheid zitten veel haken en ogen. In het scenario dat de kosten in rekening gebracht zouden worden zou er bijvoorbeeld aangetoond moeten worden wat 'extra inzet is en wat 'normale inzet' zou zijn.

Mijn standpunt over het doorberekenen van extra politie-inzet is dan ook niet gewijzigd. Het handhaven van de openbare orde en het begeleiden van risicovolle evenementen is een reguliere politietaak. Het laten betalen voor de politie-inzet doet inbreuk op het huidige systeem dat rust op het basisprincipe dat de burgemeester politiesterke moet kunnen inzetten waar hij dat nodig acht. Dat er veel van de politie wordt gevraagd en de inzet bij voetbalwedstrijden teruggedrongen moet worden, is iets waar alle partners van doordrongen zijn en zich voor inzetten.

De supporters, KNVB en bvo's zijn hierbij als eerste verantwoordelijk om de risico's rond wedstrijden te beperken en de veiligheid te vergroten. Zij kunnen dit niet (altijd) alleen. Gezamenlijk doel is door een effectieve gezamenlijke inspanning van de lokale vier- of vijfhoeken te komen tot lagere risico inschattingen en daarmee vermindering van de politie-inzet bij voetbalwedstrijden in het betaald voetbal. Onderdeel van het versterken van de veiligheidsorganisaties van bvo's. is het – naast de eigen stewards – inzetten van Event Security Officers (ESO's) en beveiligers (eigen beveiligers en/of ingehuurd), om daarmee de veiligheid rond en tijdens de wedstrijd te garanderen.

De rol van het strafrecht

1. Bestrafing van individuele strafbare gedragingen

Er wordt voorgesteld een dubbele straf te eisen voor het afsteken van illegaal vuurwerk in een stadion. Dit is inderdaad al de afspraak met het OM. Ik herken

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

echter ook dat dit nog niet altijd wordt geëist. Ik neem dit punt mee bij het actualiseren van het plan van aanpak vuurwerk bij voetbal, waar momenteel aan gewerkt wordt.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Ook wordt er gepleit voor het verbieden van het afsteken van noodsignalen in stadions. Om noodsignalen in stadions aan te pakken is geen specifieke strafbaarstelling nodig. Dit is namelijk al strafbaar en een specifieke strafbaarstelling zou daar niets aan toevoegen. Daarnaast wordt met de wijziging van de Regeling overige pyrotechnische artikelen in verband met de implementatie van de Benelux-beschikking (voor het tegengaan van oneigenlijke aanwending van pyrotechnische artikelen) de inkoop en het gebruik van pyrotechnische artikelen van categorie P1, zoals fakkels bemoeilijkt. Met de wijziging is het bezit en gebruik van bepaalde artikelen van categorie P1 uitsluitend toegestaan voor personen met gespecialiseerde kennis of personen die beschikken over een vergunning of daarmee gelijkgesteld document. Er zijn uitzonderingen in de regeling opgenomen voor het legitiem gebruik in noodgevallen in bijvoorbeeld water- of bergsport. De regeling moet nog in werking treden.

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

2. Inzet van snelrecht

Bij voetbalgerelateerde incidenten moet volgens de initiatiefnota vaker snelrecht worden ingezet om daders snel en effectief te straffen. Wanneer het bij voetbalvandalisme gaat om (dreiging van) geweld tegen personen en/of (grootschalige) vernielingen, geven politie en OM een hoge prioriteit aan de opsporing en vervolging van de daders van dergelijke delicten. Dat geldt ook bij (dreiging van) voetbalgerelateerd geweld dat niet direct gelieerd is aan een bepaalde wedstrijd.

In elk arrondissement geldt een (lokale) voetbalsnelrechtprocedure. Uitgangspunt daarbij is dat waar mogelijk (super)snelrecht met voorlopige hechtenis wordt toegepast; in andere gevallen wordt aan voetbalvandalen een strafbeschikking, transactie of dagvaarding terstond uitgereikt en/of worden lichte feiten direct ter plekke afgedaan. Bij brief van 17 april 2023¹⁶ is gemeld dat het OM zaken tegen voetbalvandalen waar mogelijk via de ZSM-aanpak binnen een week zal afdoen en bij voetbalgerelateerd geweld snelrecht zal toepassen. Bij zwaardere complexe zaken is dit uiteraard niet altijd mogelijk of wenselijk. Ik zie daarom het voorstel van het lid Michon-Derkzen als steun voor de door het OM gehanteerde werkwijze.

3. Schade verhalen op Daders en groepsaansprakelijkheid

Op het verhalen van schade op daders ben ik eerder in deze brief al ingegaan. Wat betreft de groepsaansprakelijkheid is er tussen het lid Helder, het OM en mijn ministerie een gesprek geweest over het thema en de ondergrens bij strafrechtelijke aansprakelijkheid. Het is namelijk niet wenselijk dat omstanders die in verhouding een minimale bijdrage leveren, bijvoorbeeld door te joelen, dezelfde zwaardere straf kunnen krijgen als degene die het zwaardere geweld daadwerkelijk pleegt. Uit de concrete rechtspraktijk moet blijken waar precies de ondergrens ligt. Het is aan het OM om te besluiten in concrete zaken over te gaan tot vervolging en een zaak voor de rechter te brengen. Als minister kan en wil ik mij hierin niet mengen of dit nauwgezet monitoren.

¹⁶ Kamerstuknr, 2022-2023, 25 232, nr. 73

4. Overtreding van civielrechtelijk stadionverbod strafbaar stellen

De initiatiefnota stelt voor het overtreden van een civielrechtelijk stadionverbod apart strafbaar te stellen. Een overtreding van een civielrechtelijk stadionverbod wordt strafrechtelijk vervolgd (art. 138 Sr) om tot uitdrukking te brengen dat dit als een ernstige overtreding wordt beschouwd. Bij een tweede of vaker herhaalde overtreding van een civielrechtelijk stadionverbod vordert de officier van justitie een strafrechtelijk stadionverbod. In beginsel wordt dan tevens een meldplicht voor bepaalde wedstrijddagen gevorderd of een gebiedsgebod (bijvoorbeeld huisarrest) tijdens bepaalde wedstrijddagen. Dit kan ook een wedstrijddag betreffen waarop de voetbalclub waar de verdachte mee verbonden is, niet speelt.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

5. Betreden van het veld als apart delict

In de initiatiefnota wordt voorgesteld het betreden van het veld door supporters tot een zelfstandig strafbaar feit te maken. Door het plaatsen van een bord met 'verboden toegang art. 461 wetboek van strafrecht' is het betreden van het veld strafbaar. De strafmaat die hiervoor kan gelden, is echter veel lager dan de civielrechtelijke maatregel van de KNVB, waardoor een civielrechtelijke aanpak hier de voorkeur geniet. Op overtreding artikel 461 Sr staat een boete van maximaal €515. Als clubs het verbod op veldbetreding opnemen in de huisregels opnemen, kunnen zij zelf de hoogte van de boete bepalen. Dit varieert van € 750 tot € 20.000.¹⁷ Met de civielrechtelijke maatregel kunnen overtreders veel harder gestraft worden.

6. Individuele strafbaarheid van spreekkoren

Op het strafbaar stellen van playbacken ben ik eerder in deze brief op pagina 11 al ingegaan.

Beleidsreactie WODC onderzoek

Op 24 mei 2024 informeerde ik uw Kamer over het verkennend onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (WODC) naar de ervaren effectiviteit en de overdraagbaarheid van instrumenten ter bestrijding van voetbalgerelateerd wangedrag in het betaald voetbal in Nederland en België om dienaangaande van elkaar te kunnen leren. In deze brief reageer ik inhoudelijk op de bevindingen van het onderzoek. Deze reactie is voorbereid en afgestemd in Benelux verband. In het onderzoek wordt onder mee gekeken naar de mate waarin en wijze waarop instrumenten ter bestrijding van voetbalgerelateerd wangedrag in het betaald voetbal in Nederland en België worden toegepast, hoe effectief stakeholders dit instrumentarium ervaren en hoe instrumenten overdraagbaar gemaakt kunnen worden naar het andere land. Hierbij wordt in het bijzondere stilgestaan bij de overdraagbaarheid van stadionverboden.

Opzet onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van literatuur- en jurisprudentieonderzoek, een enquête onder veiligheidsverantwoordelijken van Nederlandse en Belgische betaaldvoetbalorganisaties (BVO's), en interviews met 57 experts op het gebied van voetbalgerelateerd wangedrag. Daarnaast vond er een expertbijeenkomst plaats om casussen te bespreken en kennis uit te wisselen. De onderzoeksresultaten rusten vooral op de kennis en ervaring van experts uit

¹⁷ <https://www.fcgroningen.nl/nieuws/fc-groningen-scherpt-huisregels-aan/#:~:text=Op%20het%20ongeoordloofd%20betreden%20van,bedekkende%20kleding%20niet%20is%20toegestaan.>

diverse organisaties, zoals de politie, het OM, gemeenten, bvo's en de voetbalbonden.

Uitkomsten onderzoek

Nederland en België kennen vergelijkbare problemen rondom voetbalwedstrijden. In beide landen zijn het gooien van voorwerpen en het afsteken van vuurwerk veelvuldige incidenten die zich voordoen. Ook wordt openlijke geweldpleging veel gezien in en rondom stadions. Voor de aanpak van voetbalgerelateerd wangedrag kennen beide landen een groot aantal juridische (bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en civielrechtelijke) en niet-juridische instrumenten ter preventie, detectie, monitoring en repressie. Volgens het onderzoek bestaat er een grote gelijkheid tussen de aanpak en beschikbare instrumenten van beiden landen en worden deze als effectief ervaren door stakeholders. Hierbij merken de onderzoekers op dat een verbetering in het instrumentarium vooral gezocht moet worden in het versterken van de controle en handhaving van bestaande instrumenten, bijvoorbeeld door intensievere toegangscontrole en fouillering bij de ingang van het stadion of een betere controle op stadionverboden. In het onderzoek was ook aandacht voor de vraag hoe de als effectief ervaren instrumenten overdraagbaar kunnen worden gemaakt naar het andere land (Nederland dan wel België). Gezien de bevinding dat beide landen over ongeveer hetzelfde instrumentarium beschikken, blijkt uit het onderzoek niet (direct) de noodzaak tot het overdraagbaar maken van instrumenten. Extra aandacht is in het onderzoek besteed aan de overdraagbaarheid van stadionverboden. Hieromtrent merken de onderzoekers op dat – hoewel bij sommige stakeholders de wens hiertoe bestaat – aan het overdraagbaar maken van stadionverboden onder meer juridische bezwaren kleven en dat een dergelijke maatregel te ingrijpend kan zijn. Zo worden in Nederland stadionverboden vooral via het civielrecht opgelegd en in België via het bestuursrecht. Dit bemoeilijkt de mogelijkheden tot het overdragen van stadionverboden. Daarnaast laten de voorwaarden van het Belgische Kaderbesluit 2008/947/JBZ eveneens geen overdracht toe van strafrechtelijke stadionverboden. De onderzoekers geven aan dat aanvullend onderzoek nodig is om de mogelijkheden te verkennen.

Reactie

De uitkomsten van het onderzoek bevestigen het huidige beeld dat er al veel mogelijkheden beschikbaar zijn om mensen die over de schreef gaan aan te pakken, en dat het vooral van belang is die consequent in te zetten, strikt te handhaven en de pakkans te vergroten en hierover meer te communiceren. Dit is in lijn met de huidige beleidsinzet, zoals eerder aan uw Kamer gecommuniceerd in de Kamerbrief veilig en gastvrij voetbal van 28 september 2023 en 24 januari 2024.¹⁸ De uitkomsten van het WODC-onderzoek geven dan ook geen directe aanleiding om in Benelux-verband vervolgstappen te nemen. Ook zal geen opvolging worden gegeven aan de aanbeveling om nader onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijkheden om stadionverboden tussen Nederland en België overdraagbaar te maken. Op dit moment is er te weinig bekend over de omvang van het probleem en de mogelijke effectiviteit van de overdraagbaarheid.

Wel zullen België en Nederland samen zoeken naar andere mogelijkheden om gezamenlijk en effectiever op te treden tegen zich misdragende supporters die, onder andere door het bestaan van vriendschapsbanden tussen Nederlandse en

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750

¹⁸ Kamerstukken II, 2023-2024, 25 232, nr. 74 en 76.

Belgische supportersgroepen, naar het buurland afreizen om zich daar te misdragen. Op dit moment wordt met België gekeken naar het organiseren van een bijeenkomst met alle betrokken bvo's, politie, OM en gemeenten uit zowel Nederland als België. Ook zal voortdurend kennis en ervaringen met elkaar worden gedeeld met betrekking tot lopende innovatieve projecten. Op Europees niveau zal eveneens aandacht gevraagd worden voor deze problematiek.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 januari 2025

Onze referentie
5977750